

ORDIN nr. 5573 din 7 octombrie 2011
privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a
învățământului special și special integrat

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. **536/2011** privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în temeiul art. 48, 49 și 50 din Legea educației naționale nr. **1/2011**, **ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului** emite prezentul ordin.

Art. 1

Se aprobă Regulamentul de organizare și funcționare a învățământului special și special integrat, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2

La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă orice prevederi contrare.

Art. 3

Direcția generală educație și învățare pe tot parcursul vieții, Direcția generală învățământ în limbile minorităților, relația cu Parlamentul și partenerii sociali, Direcția generală management, resurse umane și rețea școlară, inspectoratele școlare județene/Inspectoratul Școlar al Municipiului București și unitățile de învățământ preuniversitar duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului,
Daniel Petru Funeriu

ANEXĂ

**REGULAMENT din 7 octombrie 2011
de organizare și funcționare a învățământului
special și special integrat
PARTEA I: Dispoziții generale**

CAPITOLUL I: Prevederi generale**Art. 1**

În România, învățământul special și special integrat se adresează tuturor copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

Art. 2

(1) Învățământul special și special integrat este parte integrantă a sistemului național de învățământ din România, coordonat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Învățământul special și special integrat, de nivel precolar, primar, gimnazial, profesional, liceal și postliceal, pentru persoane cu CES (deficiențe/dizabilități/dificultăți de învățare, tulburări de limbaj și comunicare, tulburări socioafective și de comportament) se organizează și funcționează în conformitate cu prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011 și ale Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP), precum și în conformitate cu standardele cuprinse în documente naționale și internaționale: pacte, tratate, convenții, declarații și protocoale cu privire la drepturile și educația copilului la care România este parte semnatară.

Art. 3

Statul garantează dreptul la educație al tuturor persoanelor cu CES. Învățământul special și educația integrată sunt parte componentă a sistemului național de învățământ preuniversitar.

Art. 4

Învățământul special și special integrat reprezintă forme de instruire colară diferențiate, adaptate și de asistență educațională, socială și medicală complexă, destinate persoanelor cu CES.

Art. 5

Învățământul pentru persoanele cu CES (dizabilități) care se desfășoară în unitățile de învățământ special se numește învățământ special.

Art. 6

(1) Învățământul special se organizează, după caz, în unități de învățământ special și în unități de învățământ de masă.

(2) Învățământul special integrat se poate organiza în clase speciale și individual sau în grupe integrate în clase de masă.

Art. 7

Integrarea colară a copiilor cu CES se realizează după cum urmează:

- a) prin clase și grupe speciale - pentru copiii și elevii cu dizabilități - din unități colare speciale sau din coli de masă;
- b) prin coli de masă, individual, cu sau fără servicii educaționale de sprijin;
- c) prin grupe sau clase din unități sanitare în care sunt internați copiii, elevii și tinerii cu boli cronice sau cu boli care necesită perioade de spitalizare mai mari de 4 săptămâni;
- d) la domiciliu (colarizare itinerantă), pe o perioadă determinată;
- e) prin alte structuri colare.

Art. 8

(1) Învățământul special și special integrat se realizează pe baza principiilor învățământului democratic, a accesului tuturor copiilor la orice formă de educație, a dreptului la educație diferențiată și la pluralism educațional, a dreptului la educație la toate nivelurile, indiferent de condiția socială sau materială, de sex, rasă, naționalitate, apartenență politică ori religioasă sau vreo altă îngrădire ce ar putea constitui o discriminare.

(2) Diagnosticarea abuzivă a copiilor ca având CES, pe criterii de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, apartenență la o categorie defavorizată, precum și pe baza oricărui alt criteriu, se sancționează conform legilor în vigoare.

Art. 9

CES pot fi derivate în principal din:

- a) dizabilități (handicap) - care au la bază o deficiență sau boală;
- b) dificultăți de învățare și tulburări de limbaj.

Art. 10

Protecția socială a copiilor/elevilor/tinerilor din învățământul special și special integrat se realizează în conformitate cu legislația în vigoare privind protecția socială a persoanelor cu dizabilități.

Art. 11

Învățământul special și special integrat din România este gratuit, în conformitate cu prevederile legale.

Art. 12

Învățământul special din România este organizat, de regulă, ca învățământ cu frecvență. În funcție de necesitățile locale, acesta se poate organiza și sub alte forme, stabilite prin metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 13

Prevederile legale în vigoare privind organizarea și funcționarea generală a învățământului din România sunt valabile și pentru învățământul special, dacă nu sunt menționate expres prevederi specifice prin prezentul regulament sau prin alte acte normative.

CAPITOLUL II: Concepte și principii

Art. 14

În înțelesul prezentului regulament, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) deficiență - absența, pierderea sau alterarea unei structuri ori a unei funcții (leziune anatomică, tulburare fiziologică sau psihologică) a individului, rezultând în urma unei maladii, unui accident sau unei perturbări, care îl împiedică să participe normal la activitate în societate;
- b) educație specială - ansamblul proceselor de punere în aplicare a programelor, activităților de învățare și asistenței complexe de recuperare-compensare (psihoterapeutică, medicală, socială, culturală) adaptate persoanelor care nu reușesc independent să atingă, temporar sau pe toată durata școlarizării, un nivel de dezvoltare corespunzător vârstei, pentru formarea competențelor de bază în vederea pregătirii pentru viața de adult;
- c) școală specială - unitatea de învățământ în care se asigură de către profesori specializați educația și intervențiile psihopedagogice persoanelor cu diferite tipuri și grade de dizabilități/deficiențe;
- d) cerințe educaționale speciale (CES) - necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe/dizabilități sau tulburări/dificultăți de învățare ori de altă natură, precum și o asistență complexă (medicală, socială, educațională etc.);
- e) integrare (școlară) - procesul de adaptare a persoanei cu CES la normele și cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor relații afective pozitive cu membrii grupului școlară (grup/clasă) și de desfășurare cu succes a activităților școlare;
- f) incluziune (școlară) - procesul permanent de îmbunătățire a serviciilor oferite de unitățile de învățământ pentru a cuprinde în procesul de educație toți membrii comunității, indiferent de caracteristicile, dezavantajele sau dificultățile acestora;
- g) școală incluzivă - unitatea de învățământ în care se asigură o educație pentru toți copiii și reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare și segregare. Copiii/Elevii din aceste unități de învățământ beneficiază de toate drepturile și serviciile educaționale, psihoterapeutice, medicale și sociale, conform principiilor incluziunii sociale, echității și asigurării egalității de șanse;
- h) adaptare curriculară - corelarea conținuturilor componentelor curriculumului național cu posibilitățile elevului cu CES, din perspectiva finalităților procesului de adaptare și de integrare școlară și socială a acestuia;
- i) profesor itinerant și de sprijin - cadrul didactic cu studii superioare în domeniul psihopedagogic care desfășoară activități de învățare, stimulare, compensare și recuperare cu persoanele cu CES integrate în unitățile de învățământ de masă, în colaborare cu toți factorii implicați;
- j) plan de servicii personalizat - modalitatea de programare și coordonare coerentă a resurselor și serviciilor individualizate pentru copiii/elevii/tinerii cu CES integrați în unitățile de învățământ de masă, focalizat pe nevoile de dezvoltare ale acestora;
- k) program de intervenție personalizat - un instrument de proiectare și implementare a activităților educațional-terapeutice utilizat pentru eficientizarea activităților de intervenție și atingerea finalităților prevăzute în planul de servicii personalizat;
- l) centrul județean/al municipiului București de resurse și de asistență educațională (CJRAE/CMBRAE) - unitate conexă a învățământului preuniversitar, cu personalitate juridică, coordonată metodologic de inspectoratul școlară, care desfășoară servicii de asistență psihopedagogică pentru părinți, copii, cadre didactice și care coordonează, monitorizează și evaluează, la nivel județean și al municipiului București,

activitatea și serviciile educaționale oferite de către centrele logopedice intercolare și cabinetele logopedice, centrele și cabinetele de asistență psihopedagogică, mediatorii colari;

m)certificat de orientare colar și profesional - document/act oficial eliberat de către CJRAE/CMBRAE, conform prevederilor cuprinse în Legea nr. 1/2011, care precizează diagnosticul/deficiența și orientează copiii, elevii și tinerii cu CES în învățământul de masă sau în învățământul special;

n)incapacitate - limitări funcționale cauzate de disfuncționalități (deficiențe) fizice, intelectuale sau senzoriale, de condiții de sănătate ori de mediu și care reduc posibilitatea individului de a realiza o activitate (motorie sau cognitivă) ori un comportament;

o)handicap - dezavantaj social rezultat în urma unei deficiențe ori incapacități și care limitează sau împiedică îndeplinirea de către individ a unui rol așteptat de societate;

p)dizabilitate - rezultatul sau efectul unor relații complexe dintre starea de sănătate a individului, factorii personali și factorii externi care reprezintă circumstanțele de viață ale acestui individ. Datorită acestei relații, impactul diverselor medii asupra celui care este individ, cu o stare de sănătate dată, poate fi extrem de diferit. "Dizabilitatea" este termenul generic pentru afecțiuni, limitări ale activității și restricții de participare, conform Clasificării internaționale a funcțiilor, dizabilității și sănătății;

q)CIF - Clasificarea internațională a funcțiilor, dizabilității și sănătății - document elaborat de Organizația Mondială a Sănătății, Geneva, 2001;

r)afectare - o pierdere sau o anormalitate a structurii corpului ori a unei funcții fiziologice (inclusiv funcțiile mintale). Prin noțiunea de "anormalitate" se înțelege aici variațiile semnificative de la norma stabilită statistic (adică o deviație de la media populației stabilită conform normelor standard măsurate), iar această noțiune trebuie utilizată exclusiv în acest sens, conform CIF;

s)funcționare - termen generic pentru funcțiile organismului, structurile corpului, activitățile și participarea. Acestea denotă aspectele pozitive ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se desfășoară (factori de mediu și personali) - conform CIF;

t)adaptare curriculară - corelarea conținuturilor componentelor curriculumului național cu posibilitățile elevului cu CES sau alte tipuri de cerințe educative, din perspectiva finalităților procesului de adaptare și de integrare colară și socială a acestuia;

u)educație incluzivă - proces permanent de îmbunătățire a instituției colare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor persoanelor din cadrul unei comunități;

v)școala profesională specială - instituție colară care prin organizarea și desfășurarea procesului de predare-învățare-evaluare facilitează integrarea socioprofesională a elevilor prin certificarea calificărilor profesionale;

w)liceu special - unitate de învățământ care organizează și desfășoară procesul de predare-învățare-evaluare în mod special pentru elevii/tinerii cu deficiențe senzoriale și motorii;

x)centru de educație specială, centru de resurse și asistență educațională, centru de zi, centru de pedagogie curativă și alte tipuri de centre - unități de învățământ organizate de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau de către organizații neguvernamentale în parteneriat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, care au ca scop și finalitate recuperarea, compensarea, reabilitarea și integrarea colară și socială a diferitelor categorii de copii/elevi/tineri cu CES. Acestea sunt considerate alternative de educație specială al căror conținut poate fi fundamentat și pe anumite pedagogii experimentale (Montessori, Freinet, Waldorf etc.);

y)atelier protejat - spațiul adaptat nevoilor persoanelor cu CES/dizabilități, în care acestea desfășoară activități de dezvoltare și perfecționare a abilităților, în vederea integrării în viața activă a tinerilor; poate funcționa în locații din comunitate, în centre de zi, în centre rezidențiale sau în unități de învățământ special.

CAPITOLUL III: Scopul, specificul și obiectivele învățământului special și special integrat

Art. 15

Scopul educației speciale și speciale integrate este învățarea, educarea, reabilitarea, recuperarea, adaptarea și integrarea colară, profesională și socială a copiilor/elevilor/tinerilor cu CES sau cu alte tipuri de cerințe educaționale.

Art. 16

(1) Parte integrantă a sistemului național de învățământ, educația specială și special integrată este recunoscută ca o responsabilitate a tuturor persoanelor care lucrează în învățământ, este accesibilă, flexibilă și comprehensivă și are caracter național.

(2) Educația specială și special integrată este practică de către cadre didactice calificate specializate și devotate activității de învățământ cu copiii cu CES.

Art. 17

Educația colară a copiilor cu CES trebuie să corespundă nevoilor de dezvoltare ale copiilor, prin evaluarea adecvată a potențialului de dezvoltare și prin asigurarea reabilitării/recuperării și compensării deficiențelor ori tulburărilor, dificultăților de învățare.

Art. 18

Educația specială și special integrată trebuie să îi ajute pe copiii/elevii cu CES sau alte tipuri de cerințe educaționale să atingă nivelul posibil de dezvoltare individual cât mai aproape de dezvoltarea normală, prin acumularea experienței necesare învățării colare și sociale, formarea abilităților necesare învățării în școală, însușirea cunoștințelor, formarea priceperilor și a deprinderilor funcționale utile integrării sociale, profesionale și vieții culturale în comunitate și asigurarea anșelor și a condițiilor pentru continuarea pregătirii colare pe diferite trepte de învățământ.

Art. 19

Pe timpul colarizării, copiii cu CES au acces la toate resursele educaționale și de reabilitare/recuperare psihointelectual, medicală și socială, la alte servicii de intervenție specifice, necesare și disponibile în comunitate sau în unități specializate, inclusiv în cele de învățământ special și special integrat.

Art. 20

Organizarea și funcționarea învățământului special au la bază următoarele obiective:

- a) prevenirea sau depistarea precoce a deficiențelor, incapacităților și a handicapurilor;
- b) intervenția educațională timpurie;
- c) abordarea globală și individualizată a copilului cu CES sau alte tipuri de cerințe educaționale; acest aspect se referă la identificarea, valorificarea și stimularea tuturor capacităților și disponibilităților cognitive, de limbaj, psihomotorii, afectiv-relaționale și social-adaptativ existente sau potențiale;
- d) accesul la educație al tuturor copiilor cu CES sau alte tipuri de cerințe educaționale;
- e) egalizarea anșelor;
- f) asigurarea educației de calitate similară celei oferite copiilor de aceeași vârstă din colile de masă;
- g) asigurarea educației de calitate specializată, adecvată particularităților specifice tipului și gradului de deficiență ale fiecărei persoane și în concordanță cu planurile-cadru și cu programele colare aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;
- h) asigurarea serviciilor și a structurilor de sprijin necesare în funcție de amploarea, intensitatea și specificul CES ale fiecărei copil;
- i) cooperarea și parteneriatul în educația specială și special integrată;
- j) cooperarea și parteneriatul dintre instituțiile care oferă servicii de educație specială și autoritățile locale.

PARTEA II: Organizarea învățământului special și special integrat

CAPITOLUL IV: Structura învățământului special și special integrat

Art. 21

Învățământul special se organizează și se desfășoară în instituții de stat și de profil.

Art. 22

(1) Învățământul special și special integrat din România este parte componentă a sistemului național de învățământ și cuprinde:

- a) grădinițe speciale (care pot cuprinde și grupe de intervenție timpurie);
- b) grupe de grădinițe special organizate în colile speciale;
- c) coli speciale pentru toate tipurile și gradele de deficiențe/dizabilități;
- d) grupe/clase de copii/elevi cu tulburări din spectrul autist;
- e) unități de învățământ special profesional;
- f) licee speciale;
- g) centre colare speciale;
- h) clase/coli postliceale speciale;
- i) centre de zi din centre colare pentru educație incluzivă;
- j) centre de educație specială;
- k) centre de pedagogie curativă;
- l) grupe/clase de copii/elevi cu deficiențe senzoriale multiple (surdocecitate);
- m) coli de reeducare pentru elevii cu deficiențe comportamentale;
- n) clase organizate în spitale, preventorii și penitenciare;
- o) centre de zi pentru educație/dezvoltare timpurie;
- p) ateliere protejate.

(2) Unitățile de învățământ special vor avea, de regulă, cantine colare și, după caz, internate colare.

(3) În învățământul special integrat pot funcționa:

- a) grupe de grădinițe special integrate în grădinițele de masă;
- b) clase speciale compacte integrate în colile de masă;

- c)grupe de elevi cu CES integrate în colile de mas ;
- d)elevi cu CES integra i individual în colile/gr dini ele de mas ;
- e)clase speciale de profesionalizare integrate în coli de mas , în licee i în grupuri colare din învățământul de mas ;
- f)grupe/clase de copii/elevi infesta i cu virusul HIV;
- g)centre jude ene logopedice;
- h)centre colare pentru educa ie incluziv ;
- i)centre jude ene de asisten psihopedagogic ;
- j)centre jude ene de resurse pentru educa ie incluziv ;
- k)centre jude ene/al municipiului Bucure ti de resurse i de asisten educa ional .

Art. 23

Ministerul Educa iei, Cercet rii, Tineretului i Sportului aprob înfiin area de tipuri de unit i i institu ii de învățământ special, în func ie de necesit ile societ ii i de cerin ele minorit ilor na ionale, în conformitate cu legisla ia în vigoare.

Art. 24

În vederea realiz rii ac iunii de integrare a copiilor/elevilor cu CES în coala/gr dini a de mas , Ministerul Educa iei, Cercet rii, Tineretului i Sportului, prin inspectoratele colare jude ene/Inspectoratul colar al Municipiului Bucure ti, poate dispune:

- a)înfiin area sau desfiin area unit ilor colare speciale;
- b)transformarea unor unit i de învățământ special în coli integratoare;
- c)transformarea unor coli de mas în coli integratoare;
- d)transformarea unor unit i de învățământ special în centre colare pentru educa ie incluziv ;
- e)înfiin area unor alternative educa ionale: centre de educa ie special , centre de pedagogie curativ , centre de zi din centre colare pentru educa ie incluziv etc.

Art. 25

Înfiin area, desfiin area sau transformarea unor unit i de învățământ special se face în condi iile legii, cu respectarea prevederilor stipulate de legisla ia interna ional în vigoare referitoare la protec ia special i drepturile copilului cu CES.

Art. 26

Învățământul special i special integrat cuprinde urm toarele forme de învățământ:

- a)învățământ cu frecven ;
- b)învățământ cu frecven redus ;
- c)învățământ la domiciliu.

Art. 27

Învățământul special obligatoriu pentru elevii cu CES este, de regul , învățământ de zi, cu excep ia situa iilor speciale, prev zute de prezentul regulament sau de alte acte normative, precizate de Ministerul Educa iei, Cercet rii, Tineretului i Sportului.

Art. 28

Inspectoratele colare aprob organizarea unor clase speciale constituite din elevi cu CES care nu au putut absolvi pân la vârsta de 14 ani primele 5 clase ale învățământului general obligatoriu. Aceste clase func ioneaz ca învățământ cu frecven sau cu frecven redus , pe lâng unit i de învățământ special i special integrat, cu efective de 4-12 elevi, în func ie de gradul deficien ei.

Art. 29

Copiii/Elevii cu CES colariza i prin formele de învățământ special integrat beneficiaz de toate drepturile stipulate de legisla ia în vigoare privind protec ia special a copilului, precum i de programe de compensare, recuperare, reabilitare, terapie din învățământul special, care au ca finalitate reabilitarea i integrarea colar i social .

Art. 30

În cadrul învățământului special i special integrat se organizeaz unit i-pilot, experimentale i de aplica ie, cu aprobarea Ministerului Educa iei, Cercet rii, Tineretului i Sportului.

CAPITOLUL V: Func iile didactice, didactice auxiliare i nedidactice**Art. 31**

Func iile didactice din învățământul special, centrele i cabinetele de asisten psihopedagogic , centrele logopedice inter colare, cabinetele colare i din comisiile de expertiz complex sunt cele prev zute de legisla ia în vigoare.

Art. 32

Personalul didactic auxiliar este format din:

- a)bibliotecar, documentarist, redactor;

- b) informatician;
- c) laborant;
- d) tehnician;
- e) pedagog colar;
- f) instructor de educatie extra colar ;
- g) asistent social;
- h) corepetitor;
- i) mediator colar;
- j) secretar;
- k) administrator financiar (contabil);
- l) instructor-animator;
- m) administrator de patrimoniu;
- n) medic colar;
- o) asistent medical.

Art. 33

Personalul nedidactic este format din:

- a) magaziner, achizitor, funcionar administrativ sau alte posturi cu atribuții similare - un post la 75 de elevi în colile cu internat și un post la 100 de elevi în celelalte coli;
- b) bucatar, muncitor bucatarie - un post la 75 de mese servite la colile cu internat (excluzând gusturile de la orele 10,00 și 17,00) și un post la 100 de mese servite în celelalte uniti;
- c) spălătorie, lenjereas, infirmier, frizer, cizmar, muncitor calificat (inclusiv pentru lucruri de întreținere), muncitor necalificat - un post la 30 de elevi pentru colile cu internat și un post la 50 de elevi pentru celelalte uniti;
- d) fochist (muncitor calificat) - un post pe tur pentru unitile care au central proprie (inclusiv pentru lucruri de întreținere);
- e) îngrijitor - un post la 250 m² suprafață de curățenie pentru colile de elevi cu deficiențe de vedere și cu deficiențe severe, profunde și/sau asociate; un post la 450 m² suprafață de curățenie pentru celelalte uniti și colare speciale;
- f) supraveghetor de noapte - un post la două clase de elevi interni;
- g) portar, paznic - un post pe tur la fiecare punct de paz stabilit de organele de poliție (aceștia pot fi înlocuiți de personal din cadrul poliției comunitare);
- h) ofer, tractorist, vizitier - un post pentru fiecare vehicul din dotare (fie mașină, fie vehicul cu tracțiune mecanică sau animală);
- i) personal pentru gospodăriile anexe:
  1. un post pentru 10-40 de animale (porcine, bovine, cabaline, ovine etc.);
  2. două posturi pentru 41-80 de animale;
  3. 3 posturi pentru peste 80 de animale;
  4. un post pentru 1-3 ha suprafață arabilă;
  5. două posturi pentru 3-10 ha suprafață arabilă;
  6. 3 posturi pentru peste 10 ha suprafață arabilă.

CAPITOLUL VI: Planurile de învățământ, programele și metodologiile didactice

Art. 34

Învățământul special și special integrat dispune de planuri de învățământ, de programe colare, de programe de asistență psihopedagogică, de manuale și de metodologii didactice alternative, adaptate tipului și gradului de dizabilitate, aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 35

(1) Conținutul învățământului special și special integrat se reglementează prin:

- a) curriculum specific pentru învățământul special;
- b) curriculumul colii de masă adaptat pentru învățământul special integrat;
- c) metodologii și ghiduri specifice, elaborate și aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Conținuturile învățământului special și special integrat, demersurile didactice, precum și pregătirea și formarea personalului care își desfășoară activitatea în domeniul educației copiilor cu CES sunt stabilite prin metodologii elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 36

Metodologiile didactice utilizate în învățământul special și special integrat sunt adaptate tipului și gradului de deficiență/dizabilități, nivelului și potențialului individual de dezvoltare, precum și specificului de învățare la copiii cu CES. În activitatea curentă de educație specială strategiile și metodologiile didactice vizează

diferențierea și individualizarea demersului educațional, introducerea unor noi abordări ale procesului învățării și utilizarea flexibilă a tuturor resurselor disponibile.

Art. 37

Planurile de învățământ pentru învățământul special, valabile pentru structurile colare prevăzute de prezentul regulament, cuprind, la toate nivelurile de învățământ special, discipline obligatorii și opționale grupate în arii curriculare. Planul de învățământ precizează disciplinele/obiectele de studiu, numărul de ore alocate, precum și activitățile specifice de intervenție, alte activități educaționale prevăzute pentru fiecare clasă, activități cu grupe de copii/elevi sau de muncă individuală, însoțite de timpul afectat fiecăruia.

Art. 38

(1) Programele colare sunt elaborate pe niveluri de învățământ special - precolar, primar, gimnazial, profesional, pe tipuri de deficiență/dizabilitate, la toate disciplinele de învățământ, precum și la terapiile specifice.

(2) În instituțiile și structurile de învățământ special și special integrat care utilizează planul de învățământ de la școala de masă se aplică programele colare și manualele corespunzătoare acestui plan de învățământ, adaptate tipului de deficiență/dizabilitate.

(3) Pentru clasele de copii cu CES care nu pot urma curriculumul de masă se elaborează planuri de învățământ, programe colare, manuale și auxiliare colare specifice aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 39

Comisiile interne de evaluare continuă recomandă adaptarea unui plan de învățământ sau a unei programe colare ori pot stabili un anumit plan de învățământ, dintre cele în vigoare pentru învățământul special și special integrat, pentru a fi aplicat la o anumită grupă/clasă de învățământ special și special integrat pentru un grup de copii/elevi cu CES ori pentru copiii/elevii/tinerii integrați individual. Acest curriculum va fi specificat în documentele colare (catalog, registru matricol, portofoliu educațional).

Art. 40

Comisia Națională pentru Educație Specială elaborează standarde specifice pentru evaluarea conținutului procesului de educație și învățare din învățământul special.

Art. 41

Parcursul conținuturilor de învățare pe perioada școlară se realizează de fiecare cadru didactic prin proiectarea didactică a planificărilor curriculare, după caz, precum și prin aplicarea și realizarea unor programe de intervenție personalizate.

Art. 42

(1) În învățământul special și special integrat se utilizează manuale colare aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, precum și manuale alternative, adaptate tipului și gradului de dizabilitate, selectate inclusiv prin concurs la nivel național.

(2) Comisiile interne de evaluare continuă pot recomanda, în funcție de situație și de evoluția școlară individuală a fiecărui copil/elev cu CES, unul sau mai multe manuale corespunzătoare programelor analitice utilizate.

(3) Fiecare cadru didactic din învățământul special are dreptul de a recomanda elevilor un anumit manual, inclusiv manualele utilizate în învățământul obișnuit.

Art. 43

Activitatea instructiv-educativă specifică de reabilitare/recuperare și compensare din grupele/clasele de învățământ special și special integrat se organizează, la clasă, în conformitate cu prevederile legale generale privind organizarea și funcționarea prin intermediul planificărilor curriculare și a proiectelor didactice.

CAPITOLUL VII: Organizarea internă a activității învățământului special și special integrat

Art. 44

(1) Unitățile de învățământ special și special integrat se organizează, de regulă, pe tipuri de deficiențe/categorii de CES: deficiențe intelectuale, fizice, motorii și neuromotorii, senzoriale (auditive sau vizuale), socioafective și de comportament sau deficiențe asociate.

(2) Organizarea școlară specială pe grade de deficiență - moderată, severă și profundă, la copiii/elevii cu deficiențe asociate, se poate face prin unități colare separate, prin grupe/clase în aceeași unitate școlară specială sau prin integrare într-o unitate de învățământ de masă.

Art. 45

În funcție de condițiile existente se pot înființa și pot funcționa unități de învățământ special care cuprind și secții de învățământ profesional, liceal, postliceal, cu o conducere unică.

Art. 46

Modul de organizare a unităților de învățământ special și special integrat este similar învățământului de masă, cu excepțiile prevăzute de prezentul regulament sau alte precizări elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 47

(1) Inspectoratele școlare, în cooperare cu autoritățile administrației publice locale, asigură condițiile necesare ca elevii cu CES să frecventeze cursurile preșcolare, primare și gimnaziale, de regulă în localitățile în care aceștia domiciliază, cu satisfacerea cerințelor de educație adaptată și de intervenție specifică prin reabilitare/recuperare prin acordarea tuturor serviciilor de sprijin și de asistență educațională.

(2) În situația în care în localitatea de domiciliu nu există o unitate de învățământ special potrivit cu tipul și gradul deficienței/dizabilității, iar copilul/elevul/tânărul respectiv are orientare școlară spre o astfel de unitate de învățământ, atunci el va fi școlarizat de cea mai apropiată unitate de învățământ special de profil.

Art. 48

(1) Inspectoratele școlare, direcțiile și autoritățile administrației publice locale, cu sprijinul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, al agenților economici, al comunităților locale, al societăților de binefacere, al organizațiilor neguvernamentale și al altor persoane juridice sau fizice, asigură serviciile necesare pentru transport cu microbuze școlare, masă și cazare pentru elevii cu CES care frecventează cursurile școlare într-o altă localitate. În cazul copiilor/elevilor cu dificultăți de autonomie locomotorie se asigură, după caz, și transportul în cadrul aceleiași localități.

(2) Unitățile de învățământ (special, special integrat sau obișnuit) asigură facilitățile și serviciile necesare de ordin ambiental, inclusiv privind accesul în instituție, în raport cu nevoile respectivelor categorii de copii/elevi/tineri cu CES.

Art. 49

Modalitățile de organizare a școlarizării speciale - prin unități speciale sau grupe/clase speciale (din punctul de vedere al duratei rămânării în școală, pentru toate nevoile de învățământ special) - sunt:

- a) școlarizarea în regim de zi;
- b) școlarizarea în regim de zi cu internat săptămânal;
- c) școlarizarea în regim de internat semestrial.

Art. 50

(1) Grupa/clasa specială se organizează pentru copiii/elevii cu CES sau alte tipuri de cerințe educaționale în baza deciziei comisiei de evaluare, orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE.

(2) Organizarea, planul de învățământ și programele analitice ale grupelor/claselor speciale sunt flexibile și adaptate la necesitățile de progres școlar și social pentru fiecare dintre copiii/elevii în cauză.

(3) Grupa/clasa specială funcționează în interacțiune cu unitatea școlară pe lângă care este organizată. Obiectivul organizării și funcționării claselor/grupelor speciale, cu prioritate la nivelul învățământului preșcolar și primar, este integrarea/reintegrarea copiilor/elevilor cuprinși în grupe/clase din unități școlare obișnuite.

(4) Grupele/clasele speciale sunt constituite, de regulă, la nivelul preșcolar și primar din copiii/elevii care nu au mai fost cuprinși în unități de învățământ de masă sau care provin din unități de învățământ special și special integrat.

(5) Participarea unui copil/elev la activitățile unei grupe/clase speciale poate fi și alternată cu frecventarea tuturor activităților de la o grupă/clasă obișnuită (alternarea unor zile ori săptămâni) și/sau parțial pe parcursul unei zile (anumite activități se desfășoară în grupa/clasa specială, iar altele în grupa/clasa obișnuită).

(6) Frecventarea grupe/clasei obișnuite se face la activitățile pe care copiii/elevii cu CES le pot realiza cu succes (de exemplu, exerciții pentru dezvoltarea fizică, abilități/dexterități manuale, activități de educație plastică, activități extrașcolare).

Art. 51

Încadrarea grupelor/claselor speciale se face în mod similar cu sistemul învățământului special cu cadre didactice calificate și/sau specializate pentru educația specială, conform legislației în vigoare.

Art. 52

Integrarea școlară individuală a copiilor/elevilor/tinerilor cu CES în grupe/clase obișnuite de învățământ se realizează planificat și gradual, având asigurate servicii de sprijin și asistență educațională psihopedagogică corespunzătoare.

Art. 53

(1) "Grupa/clasa integratoare" se constituie pentru integrarea a 2-4 elevi cu deficiențe/dizabilități într-o grupă/clasă din învățământul preșcolar, primar sau gimnazial din învățământul de masă.

(2) Efectivul grupe/clasei integratoare este redus față de media efectivelor obișnuite, de regulă cu câte 2-3 copii/elevi pentru fiecare copil cu CES.

Art. 54

(1) Copiii, elevii și tinerii cu CES, integrați în învățământul de masă, beneficiază de suport educațional prin cadre didactice de sprijin/itinerante.

(2) Organizarea serviciilor de sprijin educațional se face de către CJRAE/CMBRAE și se reglementează prin metodologii specifice elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(3) Copiii, elevii și tinerii cu CES colarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv cei colarizați în alt judec decât cel de domiciliu, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălzirii în cuantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului, precum și de găzduire gratuită în internate sau centre de asistare pentru copiii cu CES din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului.

(4) Copiii/elevii cu CES din unitățile școlare obișnuite au acces la resursele de educație specială și de reabilitare/recuperare din unitățile de învățământ special și special integrat.

Art. 55

(1) Durata calificării profesionale a elevilor/tinerilor cu CES prin coli profesionale speciale sau clase din coli profesionale speciale (inclusiv cele din unități de învățământ de masă) este de 3-4 ani.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate aproba organizarea de programe educaționale de tip "a doua șansă" în vederea promovării învățământului primar pentru persoanele care depășesc cu 4 ani vârsta corespunzătoare clasei în care nu au absolvit acest nivel de învățământ până la vârsta de 14 ani.

Art. 56

(1) Accesul elevilor/tinerilor cu deficiențe/dizabilități pe diferite trepte de învățare postobligatorii se face în funcție de capacitatea acestora de învățare.

(2) La încheierea studiilor gimnaziale, elevii absolvenți ai învățământului obligatoriu special pot continua educația școlară prin învățământ tehnologic/profesional special, coli profesionale speciale. Înscrierea acestor elevi în învățământul profesional special se face pe baza certificatului de expertiză și orientare școlară emis de comisia de expertiză complexă din cadrul CJRAE.

(3) Elevii care se exceptează de la susținerea evaluării naționale sau care nu o promovează la încheierea studiilor gimnaziale, absolvenți ai învățământului obligatoriu special, pot continua educația școlară prin licee tehnologice cu clase speciale.

(4) Înscrierea acestor elevi în licee tehnologice cu clase speciale se face pe baza foii matricole, a unei adeverințe eliberate de școală pe care a absolvit-o.

Art. 57

Participarea elevilor cu CES la examenele care marchează accesul la trepte de învățământ care conduc la învățământul universitar, la evaluarea națională, la bacalaureat, la examenele de admitere la facultate ori la unele examene de diferențiere se face prin asigurarea condițiilor de egalitate a șanselor și prin adaptarea procedurilor de examinare, stipulate în toate metodologiile de admitere în vigoare.

Art. 58

(1) Alternativele educaționale funcționează pe baza evaluării și a validării de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, atât în unitățile de învățământ special și special integrat, cât și în alte tipuri de unități de învățământ.

(2) Pot funcționa structuri alternative de învățământ special de tipul:

a) centre de educație specială, pentru asigurarea intervenției specializate precoce, a intervenției multidisciplinare/multiprofesionale de zi sau pentru facilitarea accesului la educație preșcolară și școlară în comunitate a unor categorii de copii excluși anterior de la învățământ;

b) centre de educație preventivă, de regulă pentru copiii/tinerii cu tulburări socioafective și de comportament;

c) centre de pedagogie curativă;

d) centre de resurse și de asistență educațională, pentru învățământ special și special integrat, centre școlare pentru educație incluzivă.

Art. 59

Efectivele grupelor și claselor de învățământ special (în grupe/clase de grădinițe școlare speciale sau în clase/grupe speciale din unități școlare obișnuite) sunt:

a) efectivele grupelor/claselor de copii/elevi cu deficiențe moderate sau uoare sunt de 8-12 copii/elevi, atât în unitățile de învățământ special, cât și în colile integratoare;

b) efectivele grupelor/claselor speciale constituite din copii/elevi cu deficiențe severe, profunde și multiple sunt de 4-6 copii/elevi;

c) efectivele grupelor/claselor speciale constituite din copii/elevi cu deficiențe senzoriale asociate (surdocecitate) sau cu deficiențe senzoriale asociate cu alte tipuri de deficiențe sunt de 2-4 copii/elevi;

d) în situații excepționale, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului poate aproba înființarea de clase cu efective mai reduse.

Art. 60

Grupele și clasele de învățământ special și special integrat sunt, de regulă, mixte. Acestea cuprind băieți și fete.

Art. 61

(1) Pentru copii cu boli cronice se organizează, după caz, grupe sau clase în cadrul unităților sanitare în care sunt internați. Acestea sunt cuprinse în structura unei unități de colare speciale ori a unei obișnuite din localitate sau din apropierea acesteia.

(2) Pentru copiii/elevii și tinerii cu boli cronice sau cu boli care necesită perioade de spitalizare mai mari de 4 săptămâni se organizează, după caz, grupe sau clase în cadrul unităților sanitare prevăzute la alin. (1).

(3) Pentru copiii, elevii și tinerii care, din motive medicale sau din cauza unei dizabilități, sunt nedepășabili se organizează colarizarea la domiciliu, pe o perioadă determinată.

(4) Colarizarea la domiciliu, respectiv înființarea de clase sau de grupe în spitale se face de către inspectoratul colar, la propunerea CJRAE/CMBRAE, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 62

Integrarea colară a copiilor cu CES din cadrul minorităților naționale se realizează corespunzător prevederilor prezentului regulament, cu respectarea prevederilor Legii nr. 1/2011 sau a altor acte normative din domeniul învățământului, inclusiv în ceea ce privește cuprinderea copiilor cu CES în unități de învățământ cu predare în limba minorităților naționale.

Art. 63

Activitatea instructiv-educativă, de reabilitare-recuperare și compensare din unitățile și grupele/clasele de învățământ special și special integrat se organizează în conformitate cu prevederile legale generale privind organizarea și funcționarea învățământului la nivel de instituții colare, corespunzător prevederilor planurilor de învățământ.

Art. 64

Procesul de învățământ de educație specială și special integrat se realizează prin lecții, lucrări practice în cabinete, laboratoare sau ateliere colare, activități complementare de educație terapeutică complexă și integrată realizată de învățători-educatori și profesori-educatori și activități de intervenție specifică, de reabilitare/recuperare, desfășurate de profesori specialiști în cabinete special amenajate, practică în producție, la școală profesională, activități extra colare și/sau în afara colii.

Art. 65

(1) Organizarea internă a activității din fiecare unitate de învățământ special și special integrat este stipulată prin regulamentul intern al respectivei unități de învățământ. Regulamentul intern este un document colar obligatoriu. Acesta se elaborează în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentului regulament.

(2) Regulamentul intern respectă cadrul legislativ general, dar reflectă și particularitățile specifice unității colare speciale, condițiile locale etc.

(3) Regulamentul intern stabilește normele generale, cu caracter obligatoriu pentru întregul personal al unității, precum și normele specifice pe compartimente și domenii de activitate.

Art. 66

(1) Planificarea activității educative, de învățare, reabilitare, terapeutice este structurată prin planurile manageriale, anuale și semestriale, avizate de consiliul de administrație și/sau de consiliul profesoral.

(2) Planurile manageriale includ activitățile manageriale generale și pe compartimente/domenii de activitate, precum și proiecte de dezvoltare - reformă la nivelul unității.

Art. 67

Organizarea și coordonarea activității instituției de învățământ special și special integrat sunt asigurate de consiliul profesoral, de consiliul de administrație și de directorul/directorii unității de învățământ special și special integrat, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Art. 68

Orarul activităților colare este elaborat de o comisie constituită prin decizia directorului, cu respectarea cerințelor psihopedagogiei speciale.

Art. 69

(1) În învățământul special și special integrat, durata orei de curs și a activităților realizate de cadre didactice de predare și a activităților de intervenție terapeutică specifică este de regulă de 45 de minute, iar a recreiilor de 15 minute, cu excepția recreiilor mari, consecutive celei de-a doua sau a treia ore de curs, care este de 30 de minute.

(2) Colile profesionale speciale au ora colară de 50 de minute, iar pauzele sunt de 10 minute. Pauza mare este de 20 de minute.

(3) În unitățile și grupele/clasele de învățământ special și special integrat care aplică planuri de învățământ și programe colare echivalente celor din învățământul obișnuit durata orelor de curs și a pauzelor poate fi identică cu cea din instituțiile similare de învățământ obișnuit.

Art. 70

(1) Activitatea colar în unit ile de învățământ special și special integrat începe, de regulă, dimineața, la ora 8,00. În cazuri justificate, inspectoratele colare pot aproba schimbarea temporară sau parțială a orei de începere a cursurilor, cu obligația realizării integrale a activităților normate și planificate.

(2) Activitatea instructiv-educativă din învățământul special se compune din activitățile de predare-învățare și activitățile de terapie (terapie educațională complexă și integrată și terapii specifice de corectare și compensare).

(3) Activitatea de predare-învățare în învățământul special obligatoriu se desfășoară în programul de dimineață, iar activitatea colară de terapie educațională complexă și integrată în unit ile de învățământ special se desfășoară în programul de după-amiază.

Art. 71

(1) Ordinea, disciplina, supravegherea și securitatea copiilor/elevilor/tinerilor cu deficiențe/dizabilități, în cadrul colii, al cantinei, al internatului și/sau activitatea extra colară se asigură de conducerea colii, personalul didactic și auxiliar, conform responsabilităților stipulate prin regulamentul intern și graficul de prezență și de activitate zilnic /săptămânal a personalului la grup /clasă, atelier, laborator, cantină sau alte spații și alte contexte (planificate și coordonate de unitatea colară).

(2) Prinții sau tutorii legali au obligația să însoțească copiii/elevii cu CES la venirea și plecarea de la școală, precum și la venirea și plecarea în vacanță, să delegheze alte persoane pentru însoțire sau să declare în scris că nu este cazul să îi însoțească.

CAPITOLUL VIII: Orientarea colară și profesională a copiilor/elevilor cu CES

Art. 72

(1) Evaluarea, asistența psihopedagogică, orientarea/reorientarea colară și profesională a copiilor, a elevilor și a tinerilor cu CES se realizează de către CJRAE/CMBRAE, prin serviciile de evaluare și de orientare/reorientare colară și profesională, pe baza metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, acordându-se prioritate integrării în învățământul de masă.

(2) Orientarea colară și profesională a copiilor/elevilor cu CES se realizează prin serviciile de evaluare și de orientare/reorientare colară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE în baza gradului de deficiență stabilit, în colaborare cu comisia internă de evaluare continuă.

Art. 73

(1) Comisiile interne de evaluare continuă se organizează și funcționează în cadrul colilor speciale și al centrelor colare pentru educație incluzivă, conform metodologiilor elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

(2) Comisiile interne de evaluare continuă asigură anual evaluarea psihopedagogică a copiilor/elevilor/tinerilor colarizați în unit ile de învățământ special și a celor integrați în unit ile de învățământ de masă sau la solicitarea unității de învățământ, a cadrului didactic de la clasă sau a familiei ori întreținătorilor legali ai copilului.

Art. 74

Expertizarea, evaluarea și diagnosticarea multidiscplinară includ examinarea medicală, psihologică, pedagogică și socială.

CAPITOLUL IX: Înscrierea copiilor/elevilor în învățământul special și special integrat

Art. 75

În unit ile de învățământ special pot fi înscriși și colarizați, de regulă, copiii/elevii cu deficiențe/dizabilități medii, severe, grave, profunde, asociate în baza certificatului de orientare din cadrul CJRAE.

Art. 76

În grupele/clasele integrate în învățământul de masă pot fi înscriși, de regulă, copiii/elevii cu dificultăți/tulburări de învățare, dificultăți de adaptare, de integrare, precum și cei cu deficiențe/dizabilități ușoare sau moderate. O astfel de integrare se realizează și individual.

Art. 77

Elevii cu CES integrați în învățământul de masă beneficiază de servicii educaționale de sprijin și de asistență psihopedagogică și/sau de alte tipuri de servicii educaționale, după caz, logopedie, kinetoterapie etc.

Art. 78

(1) În unit ile de reeducare din sistemul penitenciarelor pot fi înscriși elevii cu tulburări de comportament care au săvârșit o infracțiune, dar nu răspund penal, fiind minori.

(2) Colarizarea minorilor și a adulților din centrele de reeducare, din penitenciarele pentru minori și tinerii din penitenciarele pentru adulți se realizează cu respectarea curriculumului național. Resursa umană necesară pentru colarizarea acestora este asigurată de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin inspectoratele colare.

(3) Metodologia privind înființarea și funcționarea claselor/unităților de învățământ pentru minori și adulți din cadrul penitenciarelor se elaborează în baza unui protocol al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului cu Direcția Generală a Penitenciarelor.

Art. 79

(1) Orientarea colară și profesională a copiilor/elevilor/tinerilor cu CES se face numai cu acordul familiei/întreținătorilor legali.

(2) Unitatea de învățământ de masă în care este colarizat copilul/elevul/tânărul cu CES este obligat să îi acorde asistență educațională corespunzătoare nevoilor sale de dezvoltare, fie prin cadrul didactic de sprijin, fie prin programe de intervenție personalizate.

Art. 80

Copiii/Elevii cu deficiențe severe, profunde și asociate (surdocecitate) sunt orientați spre grupele sau clasele de acest tip din unitățile de învățământ special.

Art. 81

Înscrierea copiilor/elevilor în învățământul special se face în fiecare an colară, în perioada 15 august - 15 septembrie, cu posibilitatea prelungirii acestui termen.

Art. 82

Pentru înscrierea copilului într-o coală specială sunt necesare următoarele documente:

- a)** certificatul de expertiză;
- b)** certificatul de evaluare, orientare colară și profesională emis de comisia de evaluare, orientare colară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE;
- c)** copie de pe actele de identitate ale copilului/elevului și ale părintelui/reprezentantului legal;
- d)** planul de servicii al copilului propus de comisia de evaluare, orientare colară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE;
- e)** documentele necesare stabilirii primirii drepturilor sociale;
- f)** alte documente stabilite prin metodologiile elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 83

Comisia internă de evaluare continuă din fiecare unitate colară are obligația de a monitoriza evoluția copilului/elevului/tânărului repartizat de comisia de evaluare și orientare colară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE, pentru a propune menținerea elevului în coală/clasa respectivă sau pentru a îi schimba atât diagnosticul, cât și forma de colarizare.

Art. 84

(1) Vârsta de înscriere în învățământul special poate fi cu 2-3 ani mai mult decât pentru învățământul de masă. În clasa pregătitoare din coală specială sunt înscriși, de regulă, copiii care au frecventat grădinița, obișnuit sau special, cei care au întrerupt școala, cei repetenți și cei care nu au frecventat grădinița.

(2) În cazuri excepționale, când copilul nu a fost diagnosticat sau nu a urmat nicio formă de colarizare până la vârsta de 14 ani, comisiile interne de evaluare continuă din unitățile de învățământ special pot propune comisiei de evaluare și orientare colară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE înscrierea minorului în clasa pregătitoare și continuarea colarizării până la finalizarea învățământului obligatoriu.

(3) Se pot organiza forme de învățământ special cu frecvență redusă pentru elevii cu CES care au depășit cu mai mult de 4 ani vârsta corespunzătoare clasei. Aceste forme se pot organiza și pentru persoane cu CES nedepasabile, în vârstă de până la 30 de ani, pe durata învățământului obligatoriu.

(4) Elevul cu CES/alte tipuri de cerințe educaționale cu vârsta peste 16 ani, care nu a putut absolvi învățământul obligatoriu, obișnuit sau special, poate fi înscris într-o unitate de învățământ special profesional, curs de zi, urmând ca în paralel să îi completeze cele 9 clase prin forma de învățământ cu frecvență redusă.

(5) Organizarea și funcționarea învățământului cu frecvență redusă pentru copiii/elevii/tinerii cu CES sunt identice cu cele din învățământul de masă, forma frecvență redusă.

Art. 85

În clasa pregătitoare din învățământul special copiii cu CES sunt înscriși în funcție de tipul și gradul deficienței/dizabilității.

Art. 86

În celelalte clase speciale, pentru toate categoriile de elevii cu CES, pot fi înscriși:

- a)** elevii care au promovat clasa precedentă;
- b)** elevii declarați repetenți în clasa anterior urmată;
- c)** elevii care au întrerupt școala, dar nu au depășit vârsta clasei cu cel mult 4 ani;
- d)** elevii cu dublă repetenție în coală de masă, cu avizul comisiei de evaluare și orientare colară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE, cu acordul părinților sau al susținătorului legal;
- e)** elevii cu deficiențe dobândite după absolvirea unei/unor clase;
- f)** copiii necolarizați sau elevii în situația de abandon colară.

Art. 87

Înscrierea copiilor/elevilor cu dificultăți sau cu deficiențe ușoare ori moderate în învățământul de masă se realizează în conformitate cu ROFUIP, pe baza hotărârii comisiei de evaluare și orientare colară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE.

CAPITOLUL X: Transferul elevilor**Art. 88**

(1) Elevii din învățământul special și special integrat se pot transfera la coli, clase sau grupe similare la sfârșitul anului școlar și în vacanța intersemestrială.

(2) Transferarea copiilor/elevilor cu CES dintr-o unitate de învățământ special în altă unitate de învățământ special poate avea loc în următoarele cazuri:

a) la solicitarea părinților/tutorilor legali;

b) la schimbarea domiciliului părinților/tutorilor legali;

c) apariția necesității pentru un copil/elev cu CES de a urma un tratament medical sau de a beneficia de servicii de reabilitare/recuperare care nu pot fi asigurate în localitatea unde este situată unitatea școlară frecventată;

d) ameliorarea/compensarea sau agravarea deficienței.

Art. 89

(1) Transferarea copiilor/elevilor cu CES de la o unitate de învățământ special la alta de același fel, pe raza localității, județului sau dintr-un județ în altul, se face cu acordul consiliilor de administrație ale celor două unități de învățământ.

(2) Transferarea/Reorientarea copiilor/elevilor de la o unitate de învățământ de un tip la alta de un alt tip, ca tip de dizabilitate și din punctul de vedere al categoriilor de vârstă, sau de la o unitate de învățământ special la una de învățământ de masă și invers se face la propunerea cadrului didactic al grupei/clasei, a psihologului școlar și/sau a părinților/tutorilor legali, în baza certificatului de evaluare și orientare colară și profesională elaborat de comisia de evaluare și orientare colară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE.

(3) În funcție de evoluția copilului se pot face propuneri de reorientare dinspre școala specială spre școala de masă și invers.

CAPITOLUL XI: Activitatea la grupă și la clasa specială**Art. 90**

Formele de organizare a activității la grupele de grădini specială sunt:

a) activități obligatorii cu grupa;

b) activități la alegere;

c) activități de grup/individuale de intervenție specifică;

d) activități ludice și distractive;

e) activități gospodărești;

f) plimbări, excursii și alte activități în afara grădiniței.

Art. 91

Durata unei activități la grupă, modul de constituire a grupei de intervenție de grădini specială și de organizare a activității de intervenție a profesorului psihopedagog și a educatoarei se stabilesc de la caz la caz, precum și la recomandarea comisiei interne de evaluare continuă.

Art. 92

Cadrele didactice care lucrează la grupa specială de grădini au obligația asigurării intervenției psihopedagogice specializate și stimulării precoce a copiilor cu deficiențe, în scopul asigurării anselor egale de dezvoltare și de acces spre trepte superioare de școlarizare.

Art. 93

În proiectarea și realizarea lecțiilor și a diverselor activități educaționale la nivelul clasei, personalul didactic dovedește flexibilitate și adaptează situațiile de învățare, strategiile, materialele, metodele, mijloacele și resursele pentru realizarea progresului școlar al fiecărui elev.

CAPITOLUL XII: Evaluarea**Art. 94**

(1) Evaluarea progresului școlar se face continuu, formativ, prin evaluarea secvențială de la fiecare lecție/activitate, precum și evaluarea periodică, sumativă și cea semestrială a activității școlare.

(2) Progresul poate fi evaluat prin probe diverse: chestionarea orală, probe scrise, probe practice, scările de apreciere, verificarea cu ajutorul mășinilor, evaluarea prin proiecte, portofoliul, testul didactic, precum și prin examene. Evaluarea copiilor/elevilor cu CES ține cont de tipul/gradul de dizabilitate a elevului. La evaluare

se asigură un timp de lucru mai mare, 30-60 de minute, precum și alte adaptări specifice în vederea elaborării lucrurilor.

(3) Pentru copiii cu deficiențe grave/profunde/asociate, inclusiv surdocecitate, se va utiliza evaluarea funcțională, nu probe standardizate, și se vor utiliza calificative.

(4) În cazul elevilor cu CES, integrați individual sau în grupe/clase în învățământul de masă, se va realiza o evaluare diferențiată în funcție de evoluția proprie a copilului, pe baza unor descriptori de performanță, stabiliți de învățătorul/profesorul clasei și de cadrul didactic de sprijin.

(5) Pentru asigurarea de condiții egale în vederea evaluării, un elev cu dificultăți de învățare beneficiază, în mod obligatoriu, de educație remedială.

Art. 95

(1) Elevii cu CES care urmează curriculumul din învățământul de masă susțin evaluările prevăzute la art. 74 din Legea nr. 1/2011 în conformitate cu metodologiile specifice învățământului de masă, potrivit curriculumului studiat.

(2) Elevii prevăzuți la alin. (1) beneficiază de adaptări specifice, cum ar fi: asigurarea posibilității de comunicare prin utilizarea sistemului Braille, la elevii nevăztori, respectiv a limbajului mimico-gestual, la elevii cu deficiențe de auz, inclusiv posibilitatea asigurării, după caz, a unui interpret autorizat, mărirea timpului destinat efectuării lucrărilor scrise de către candidații cu deficiențe motorii sau neuromotorii, care îi împiedică să scrie normal, sau de către cei cu deficiențe vizuale grave, asigurarea scrisului cu caractere marcate la candidații ambliopi, transmiterea prin dictare, la elevii cu anumite deficiențe, a informațiilor corespunzătoare subiectelor de examen afișate/prezentate vizual, realizarea probei scrise prin dictarea conținutului acesteia, de către candidatul cu deficiențe și de către un profesor asistent etc.

(3) Elevii cu CES care urmează curriculumul de masă adaptat sau curriculumul specific învățământului special pot susține evaluările prevăzute la art. 74 din Legea nr. 1/2011, la solicitarea scrisă a părintelui/tutorei legal instituite.

CAPITOLUL XIII: Activitatea educativă nonformală (extracurriculară și extracolară)

Art. 96

Conținutul educației speciale se completează, la toate nivelurile de organizare a învățământului, cu activități extracurriculare și extracolare.

Art. 97

Activitățile extracurriculare se desfășoară în unitatea specială de învățământ, în unități colare obișnuite sau combinate, în ambele tipuri de unități și în alte locații. Aceste activități se organizează pentru copiii cu CES/alte tipuri de cerințe educaționale, pe cât posibil împreună cu copiii/elevii voluntari din coala de masă.

Art. 98

Copiii/Elevii cu CES au acces liber, în condițiile de participare cu condiții egale cu ale celorlalți copii, la toate activitățile extracurriculare organizate în cadrul cluburilor și palatelor copiilor, în tabere colare, baze sportive, turistice și de agrement ale altor unități care organizează alte activități, beneficiind de drepturile stipulate în legislația în vigoare a învățământului special.

Art. 99

Se pot organiza activități extracolare în colaborare cu asociațiile de profil. Calendarul acestora se întocmește la începutul fiecărui an școlar, se aprobă de către CJRAE și se comunică Comisiei Naționale pentru Educație Specială.

Art. 100

Participarea copiilor/elevilor cu CES la activitățile extracurriculare este stabilită de comun acord cu corpul profesoral al clasei, cu părinții și elevii.

Art. 101

În unitățile și structurile de învățământ special se pot organiza activități extracurriculare și ca activități polyvalente, sub forma unor cercuri tehnico-aplicative, cultural-artistice, sportive, gospodărești.

CAPITOLUL XIV: Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 102

Finanțarea învățământului special și special integrat se asigură de la consiliile județene/ale sectoarelor municipiului București.

Art. 103

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și inspectoratele colare asigură, în conformitate cu prevederile legale, resursele necesare privind dotarea corespunzătoare a bazei didactico-materiale a unităților și structurilor de învățământ special și special integrat, potrivit specificului procesului de învățare și al necesităților financiare. Sursele de finanțare se pot completa în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Art. 104

Normele de încadrare și salarizare a personalului didactic și a celorlalte categorii de personal din instituțiile de învățământ special și special integrat, precum și formele de organizare a ocupării posturilor/catedrelor vacante se stabilesc prin metodologie aprobată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 105

(1) La încadrarea personalului didactic și la organizarea/ desfășurarea activităților de formare a cadrelor didactice din învățământul special și special integrat sunt obligatorii asigurarea cu prioritate a calificării și perfecționării corespunzătoare cu privire la disciplina/disciplinele predat/predate, dar și pregătirea în domeniul psihopedagogiei/educației speciale.

(2) În funcție de cerințele specifice învățării la o anumită categorie de CES, cum ar fi învățarea elevilor surzi, nevăztori sau cu deficiențe senzoriale asociate, perfecționarea personalului didactic include și asimilarea unor limbaje/coduri speciale de comunicare, scrierea Braille la nevăztori ori limbajul gestual/mimico-gestual la copiii cu deficiențe de auz.

Art. 106

Formarea, perfecționarea și încadrarea personalului didactic, de conducere, auxiliar și a personalului nedidactic din învățământul special și special integrat se reglementează prin metodologii și instrucțiuni ale Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, conform legislației în vigoare.

Art. 107

(1) Evaluarea învățământului special și special integrat se realizează de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin serviciul de specialitate, în colaborare cu Comisia Națională pentru Educație Specială, respectiv de către inspectoratele școlare, prin inspectorii școlari de specialitate pentru învățământ special și special integrat din fiecare județ și din municipiul București, pe baza unor criterii specifice comune tipurilor de deficiențe, stabilite la nivel național.

(2) La nivelul fiecărui inspectorat școlar va fi încadrat un inspector școlar de specialitate pentru învățământ special integrat după cum urmează: cu jumătate de normă, pentru județele unde există până la 3 unități de învățământ special și special integrat, și cu normă întreagă pentru județele unde funcționează 3 sau mai mult de 3 unități de învățământ special și special integrat.

Art. 108

Întocmirea, completarea și elaborarea actelor de studii pentru elevii cu CES se realizează potrivit prevederilor legale aplicabile sistemului de învățământ și reglementărilor Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.